

JURNAL

ПЕNТРȣ РЕSПÎNDIРЕА ШТIINЦЕЛОРŬ NАТȣРАЛЕ ШI ЕSАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ

Pedigeatŭ

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 17. (Anȣлŭ алŭ treiлea) Бȣкȣрештĭ 8 Maiŭ, 1858.

Konpindepea: Omȣлŭ.— Pipa.— O npivipe în sinȣлŭ пъmintȣлȣĭ шi în intepiopȣлŭ Soapeлȣĭ.— Komȣnikaцiȣnĭ штiinцifiчe miчĭ.

Omȣлŭ.

XIII. Moaptea omȣлȣĭ.

Bieaцa omȣлȣĭ se tepminъ npin moaptea sa; saŭ ka sъ zічemŭ maĭ вine: ea începe кȣ moapte «Zioa mopцiĭ este în zioa naштepeĭ» zічe Solomonŭ. Прочeцȣлŭ bieцeĭ, amŭ zisŭ în maĭ mȣлte okasiȣnĭ, seamъnъ кȣ o лȣmînape anpinsъ. Ilpin aktȣлŭ bieцeĭ fopцeлe vitaлe se konsȣmъ (кeлtȣeskŭ) întokmaĭ кȣmŭ se konsȣmъ seȣ în лȣmînapea kape apde. Sъ anpindemŭ o лȣmînape, kîtŭ de mape sъ fie, daкъ a apsŭ o вȣкъцikъ, nȣtemŭ sъ zічemŭ къ лȣmînapea a înчenȣtŭ sъ se stingъ, къчĭ s'a mikшopatŭ шi s'a anponiatŭ кътpe stinцepe, aшa dapŭ ȣnŭ koniлŭ kîtŭ de mikŭ шi de tînъpŭ sъ fie, totŭ nȣtemŭ sъ zічemŭ къ a înчenȣtŭ sъ moapъ; къчĭ o napte din vieaцa sa, s'a konsȣmatŭ déжa.

Dapŭ чea maĭ mape napte din oamenĭ nȣ штiŭ d'aчeasta; eĭ nȣ штiŭ kîtŭ vieaцa este лeґatъ întp'ȣnŭ modŭ intimŭ кȣ moaptea, întokmaĭ ka лȣmina кȣ ȣmвpa, ka zioa кȣ noaptea. Ideea къ tpeвȣe sъ moapъ, amъpeшte vieaцa mȣлtopa oamenĭ. Kîndŭ se gîndeskŭ лa aчeastъ katastpofъ, atȣnчĭ nepdŭ totŭ кȣpaцiȣлŭ, toatъ плъчepea vieцeĭ. Eĭ nȣ seamъnъ кȣ aчeлŭ fiлosofŭ, kape a ъmasŭ veseлŭ nînъ лa opa чea dȣne ȣpmъ, zikîndŭ къ apŭ fi o nepozie ka sъ se întpisteze чine-va къ пъръseшte vieaцa dȣne чe

a neîpreкȣtȣ bine bieaцa, întoкmaĭ кȣmȣ apȣ fi de pîsȣ кa чine-вa дȣпe чe a ръmasȣ mȣлtȣ timпȣ лa o masъ вoгatъ шi s'a deлeкtatȣ bine aколo, съ învеaпъ съ плînгъ кîndȣ вine чine-вa съ'ĭ anȣпцъ къ trebȣe съ se sкoaлe de лa masъ. Bieaцa este шi ea o masъ вoгatъ, ȣnde дȣпe deseptȣ trebȣe съ se sкoaлe чine-вa, însъ кȣ плъчepe шi кȣ satisfaкцiȣne пentpȣ вinele de кape s'a вȣкȣpatȣ, dapȣ nȣ кȣ faцa posomopîtъ: de чe n'a ръmasȣ înкъ maĭ mȣлtȣ лa masъ?

Este pemapкaвiлȣ къ лa niчĭ ȣnȣ animaлȣ nȣ гъsimȣ fpiкa mopцiĭ; animaлȣлȣ ape întp'adeвъpȣ ȣnȣ instinктȣ de пpezepвapea bieцeĭ; eлȣ se пъzeшte de moapte, însъ nȣ e tȣpmentatȣ de fpiкa mopцiĭ. Asemenea шi копii шi oamenĭ sълвatiчĭ nȣ se гîndesкȣ niчĭ odatъ лa moapte. Omȣл eneprиcȣ шi кȣpaцiosȣ despreцȣeшte moaptea шi esпȣne de mȣлte opĭ bieaцa пentpȣ nimiкȣ; nȣmaĭ oamenĭ вътpînĭ шi sлaвĭ съ temȣ mȣлtȣ de moapte шi întp'adeвъpȣ, ziчe Cicero. Este ȣn tpistȣ sпeкtaкȣлȣ d'a вedea ȣnȣ вътpînȣ temîndȣ-se de moapte; toatъ вenepaцiȣnea вътpîneцeĭ se пepde atȣnчĭ.»

Чine пoate съ пpiчeaпъ misтepiȣлȣ вieцeĭ noastpe? Чe este moaptea? De чe ne tememȣ aшa de dînsa? Oape пentpȣ dȣpepea кape кaȣzeazъ? Dapȣ nȣ; къчĭ de mȣлte opĭ sȣfepimȣ mȣлtъ dȣpepe кîndȣ tpъimȣ шi toкmaĭ moaptea ne sкaпъ d'aчeastъ dȣpepe apzъtoape; кȣ toate aчestea вedemȣ de mȣлte opĭ asemenea пъtimaшĭ dopindȣ a вedea aчeastъ esistinцa лopȣ пpeлȣnцitъ, вoesкȣ кeapȣ съ sȣfepe nȣmaĭ шi nȣmaĭ съ nȣ moapъ. Daкъ moaptea este o nimiчipe totaлъ a fiinцeĭ noastpe, nȣ пoate съ пpodȣкъ dȣpepe (къчĭ ȣnȣ nimiкȣ nȣ пoate niчĭ съ пъtimeasкъ niчĭ съ sȣfepe чeвa.) Dapȣ temepea чea mape кape omȣлȣ o ape de moapte, este temepea inчeptitȣdineĭ; nȣ шtimȣ чe ne aшteaптъ дȣпe moapte, de aчeea пpefepimȣ maĭ вine a sȣfepi aiчĭ, de кîtȣ a mepцe aколo în aчeastъ цapъ neкȣnoscȣtъ de ȣnde nȣ s'a întopsȣ nimineа кa съ ne ziкъ чe este aколo. Пe лîнгъ aчeastъ, tpadiцiȣnile пoпoapeлop a înкonцiȣpatȣ moaptea кȣ ȣnȣ aпapatȣ de sпaimъ шi de tepoape. «Skoateцĭ лeцioanele de femeĭ ȣpлъtoape, ziчe Seneca, deпъptaцĭ de лa moptȣ aлaiȣлȣ fȣneбpȣ кape ȣmплe inima кȣ întpistape шi sпaimъ, шi moaptea o съ пeapъ mȣлtȣ din гpoaza eĭ.»

Dapȣ aчeea чe faчe пe moapte înкъ maĭ кpȣdъ шi maĭ nesȣпoptaвiлe este пъpъsipea пъmîntȣлȣĭ aчeasta шi pȣптȣpa лeгъtȣpiлopȣ пpeчioase шi tandpe кape ne tpaгȣ кътpe dînseлe. Întp'adeвъpȣ, este amapъ, foapte amapъ simцȣлȣ ȣnȣĭ mopiвȣndȣ кîndȣ se ȣîtъ лa soцiea sa dopitъ къ вa pъmînea въdȣвъ пъpъsitъ, лa копii sъĭ miчĭ aшa de iȣвiцĭ, aшa de sкȣmпĭ кape вopȣ pъmînea aкȣmȣ opfanĭ, fъpъ sпpiжinipe, fiinцe deвiлe esпȣse tȣtȣpopa mizepiiлopȣ, tȣtȣpopa пpiвaцiȣniлopȣ вieцeĭ. Nȣ este esпpimaвiлȣ o asemenea simцipe a ȣnȣĭ omȣ în momentȣлȣ sȣпpemȣ кîndȣ îĭ se aпpoпie moaptea!

Nȣmaĭ fiлosofiea este în stape a ne învъцa съ tpъimȣ, fiindȣ-къ ne înвaцъ a mȣpi; ea ne apatъ лa mapцinea гpoaпeĭ înaлteлe adeвъpȣpĭ; ea ne apatъ вieaцa шi moaptea, лȣmea aчeasta шi чea-лaлtъ în adeвъpata a лopȣ вaлoape. Пe кînd пe omȣл nepaцionaвiлȣ ideea mopцiĭ sпepie aшa de mȣлtȣ, este din контpa пentpȣ чeлȣ înцeлeптȣ ȣnȣ isвopȣ neînчetatȣ de meditaцiȣnĭ пpofȣnde, de ideĭ înaлte шi консоłtoape. «E maĭ вine съ meapгъ чine-вa întp'o casъ de moptȣ, кa întp'o casъ de nȣntъ» ziчe Soлomon. Гîndiцi-въ mȣлtȣ лa moapte, ziчe ȣnȣ fiлosofȣ Eлenȣ, кa съ въ вȣкȣpaцĭ întp'adeвъpȣ de вieaцъ, кa ideea пepdepeĭ eĭ съ nȣ въ ȣmплe în totȣ minȣtȣ inima кȣ ansietate шi amъpъчiȣne.»

Dapȣ съ пpiвimȣ aкȣmȣ чeвa лa moapte din пȣnктȣлȣ de вedepe fiziолoцiкȣ. Moaptea este înчetapea miшкъpiлopȣ tȣtȣpa opгaneлopȣ noastpe. Гîndipea noastpъ se stinцe, oкiĭ nȣmaĭ вȣdȣ, ȣpeкea nȣmaĭ aȣde; кълdȣpa s'a dȣsȣ, faцa плinъ de вieaцъ, de aчestȣ lepmeкȣ neespрimaвiлȣ pъspîndîtȣ пeste чeĭ вiвaнцĭ, s'a skimвatȣ întp'o faцъ кadaвepiкъ пapкъ neкȣnoscȣtъ. Întp'adeвъpȣ шi aчeastъ skimвape înfpozitoape a кopпȣлȣĭ oamenesкȣ a контpiвȣitȣ mȣлtȣ a insпipa o гpoazъ mape пentpȣ moapte.

Шtiinцa fiziолoцieĭ a пpoвatȣ къ moaptea omȣлȣĭ nȣ se iвeшte d'o datъ пeste toate opгaneлe saлe, чi къ difepiteлe opгane mopȣ ȣna дȣпe aлta, în opdinȣлȣ ȣpmъtopȣ: niчioapeлe, mîineлe, simцȣлȣ вedepeĭ шi пe ȣpma tȣtȣpopa, simцȣлȣ aȣzȣлȣĭ. Astȣ-feлȣ къ mopiвȣndȣлȣ (aчeлa кape moape) кeapȣ кîndȣ pȣdeлe saлe îлȣ sokotesкȣ de moptȣ, eлȣ totȣ aȣde înкъ кîtȣ-вa timпȣ чe se întîmплъ împpeцiȣpȣлȣ лȣĭ шi кȣmȣ

eĭ плîнгȣ̆. Че simtimentȣ̆ tepiбiлȣ̆ tpeбȣe sъ fie aчesta пentpȣ aчeлa kape moape! De aчeea este бine къ în opeлe d'întîiȣ̆ dȣпe moapte, pȣdeлe sъ nȣ плîнгъ tokmaĭ лîнгъ patȣлȣ̆ moptȣлȣĭ.

Sъ nȣ se mipe чine-ва къ ziчemȣ̆ aiчĭ къ moptȣлȣ̆ aȣde înkъ kîte-ва ope dȣпe moapte; къчĭ a пpoбatȣ̆ къ keapȣ̆ ziлe întpeцĭ пoate чine-ва sъ pъmîie întp'o stape semъnъtoape кȣ aчeea a moрцiĭ шi sъ nȣ fie moptȣ adeвъpatȣ̆. Dintp'aчeastъ konfȣziȣne întpe moaptea adeвъpatъ шi neadeвъpatъ saȣ̆ asfiksiea, s'a kaȣsatȣ̆ mȣлte nenopoчipĭ fiindȣ̆-къ s'a îngpoпatȣ̆ oamenĭ viĭ sokotiцĭ de moрцĭ. Întp'o бpoшȣpъ пȣблikatъ nainte tpeĭ anĭ, aȣtopȣл a adȣnat o mȣлцime de asemenea kazȣpĭ estpaopdinape kape пpoбъ къ keapȣ̆ dȣпe 5, 6 шi keapȣ̆ 8 ziлe dȣпe moapte, oamenii aȣ̆ peînвiatȣ̆; akoлo amȣ̆ apъtatȣ̆ къ din paptea шtiinцeĭ nȣ esistъ ȣnȣ̆ aлtȣ̆ semnȣ̆ sigȣpȣ̆ пentpȣ moapte adeвъpatъ, de kîtȣ̆ înчeпȣtȣлȣ̆ пȣtpeziчiȣneĭ. De aчeea toцĭ Гȣбepniĭ чiвiлizaцĭ aȣ̆ opdonatȣ̆ ka sъ nȣ se îngpoape niчĭ ȣnȣ̆ moptȣ̆ чeлȣ̆ пȣцinȣ̆ naintea 24 ope dȣпe moaptea sa; ȣniлe Гȣбepne aȣ̆ opdonatȣ̆ 3 ziлe шi tpeбȣe sъ pepetъmȣ̆ aiчĭ къ apȣ̆ tpeбȣi, ka aчeastъ peгȣлъ sъ se пъzeaskъ лa noĭ кȣ o maĭ mape pigȣpozitate, къчĭ sîntȣ̆ ȣniĭ oamenĭ шi keapȣ̆ kлase de oamenĭ kape aȣ̆ o пpeжȣdekatъ къ îngpoпȣ̆ moрцiĭ mopȣ̆ îndatъ dȣпe чe aȣ̆ mȣpitȣ̆. Stъпînipea nȣ tpeбȣe sъ îngъdȣeaskъ niчĭ întp'ȣnȣ̆ kinȣ̆ asemenea пpeжȣdekъцĭ kape sîntȣ̆ atentoape în kontpa sigȣpanцiĭ вieцiĭ. Mъkapȣ̆ къ întp'o mie de întîmплъpĭ sъ se întîmплe ȣnȣ̆ kasȣ̆ nenopoчitȣ̆ de ȣnȣ̆ omȣ̆ îngpoпatȣ̆ de viȣ̆, e destȣлȣ̆ къ soчietatea oameneaskъ o sъ iea mъsȣpъ ka ȣnȣ̆ asemenea asasinatȣ̆ tepiбiлȣ̆ шi keapȣ̆ ȣnȣ̆ papiчidȣ̆ sъ nȣ se ȣpmeaze; къчĭ kape este papiчidȣлȣ̆ чeлȣ̆ maĭ îngpozitopȣ̆, de kîtȣ̆ къ kopiĭ sъ îngpoape пe пъpinцiĭ лopȣ̆ viĭ?

Dapȣ̆ sъ ne depъptъmȣ̆ de aчestȣ̆ sпektakoлȣ̆ tpistȣ̆ шi deskȣpaцentȣ̆; sъ nȣ ne ȣitъmȣ̆ лa omȣлȣ̆ în mizepiea sa пe mapцiniлe gpoпiĭ, шi dpeптȣ̆ konsoлaцiȣne sъ apȣnkъmȣ̆ o ȣitъtȣpъ asȣпpa aчestȣĭ omȣ̆ kîndȣ̆ este în плenitatea вieцeĭ шi a пȣtepiлop saлe вiвante. Eatъ чe am zis лa ȣn aлt лok (Minȣneлe Natȣpeĭ) despe aчeasta.

Aчestȣ̆ omȣ̆, ka ȣnȣ̆ sȣвepanȣ̆ domnitopȣ̆ se плimбъ d'asȣпpa пъmîntȣлȣĭ în mizлokȣлȣ̆ nenȣmepoaseлopȣ̆ плъчepĭ шi magnifiчinцe чe Natȣpa лe-a пpodȣsȣ̆ spe a îndȣлчi esistinцa aчestȣĭ fiȣ̆ iȣбitȣ̆!— Kîndȣ̆ soapeлe шi steлeлe stpълȣчeskȣ̆ пe чepȣ̆ кȣ o лȣminъ dȣлчe, atȣnчĭ eлȣ̆ simte admipaбiлa apmonie etepnъ чe a пȣsȣ̆ kpeatopȣлȣ̆ întpe лȣmina kopпiлopȣ̆ чepeшtĭ шi întpe лȣmina okiлopȣ̆ sъĭ, kъpopa a dъpȣitȣ̆ fakȣлtatea de a вedea, пpiimindȣ̆ impesiȣnea simцipeĭ pazeлopȣ̆ лȣmineĭ чe esȣ̆ din stpълȣчitoapeлe kopпȣpĭ чepeшtĭ! Kîndȣ̆ zefipȣлȣ̆ чeлȣ̆ dȣлчe sȣfлъ кȣ mȣpmȣipea sa чea înkîntъtoape, miшkîndȣ̆ foiлe чeлe deлikate aлe dȣmбpъвiлopȣ̆ ȣmбpite, atȣnчĭ aчeлȣ̆ omȣ̆ пepfektȣ̆ simte adînчimea пoesiei aчestopȣ̆ sчene admipaбiлe, чe a пpodȣsȣ̆ Natȣpa nȣmaĭ пentpȣ o fiinцъ ȣmanъ пъtpȣnsъ de simцipĭ пoetiчe!— Fлopiлe пe kîmпȣ̆ înfлopeskȣ̆ шi пapfȣmъ nȣmaĭ пentpȣ dînsȣлȣ̆, toate animaлeлe sîntȣ̆ пpoпpietatea sa; în fine, toate eлementeлe îĭ sepвъ, totȣ̆ чe este, este пentpȣ dînsȣл! Totȣ̆ чe esistъ, este *domenȣл sъȣ̆*!

Dapȣ̆ omȣлȣ̆ пentpȣ чine este?— *Omȣлȣ̆ este пentpȣ seama лȣĭ*! Fiinцa sa este skoпȣлȣ̆ чeлȣ̆ finaлȣ̆ aлȣ̆ tȣtȣpopȣ̆ fiinцeлopȣ̆ пъmînteшtĭ; fiindȣ̆-къ aчeastъ fiinцъ ȣmanъ este пȣptъtoapea ȣneĭ пpea înaлte misiȣnĭ; aчeastъ misiȣne se kiamъ *Ȣmanitate шi Чiвiлizaцiȣne*. Adikъ manifestaцiȣnea ideiлopȣ̆ mopaлe чeлopȣ̆ maĭ înaлte, diвine, paцionaбiлe шi desвoлtapea tȣtȣpopȣ̆ fakȣлtъцiлopȣ̆ askȣnse în лȣmea fiziкъ шi mopaлъ; în fine, adeвъpata *глopifikaцiȣne a kpeatopȣлȣĭ Diвinȣ̆*.—

Ȣmanitatea aшa dapȣ̆ este ea nemȣpitoape? Џenȣлȣ̆ ȣmanȣ̆ nȣ se va maĭ пepde вp'o datъ? Kataклismȣлȣ̆ diлȣвiȣлȣĭ fost-a eлȣ̆ чea din ȣpmъ peвoлȣцiȣne fiziкъ asȣпpa пъmîntȣлȣĭ?— Oape sъ kpedemȣ̆ aчeasta! Dapȣ̆ пoate iapȣ̆ sъ maĭ întpeбe чine-ва: este шi omȣлȣ̆ indiвidȣaлȣ̆ nemȣpitopȣ̆? Nȣ вedemȣ̆ къ omȣлȣ̆ moape шi fiinцa sa se пepde ka шi a чeлopȣ̆-л-aлte animaлe? Aчeastъ fiinцъ mъpeaцъ se sъвîpшeaшte întp'ȣnȣ̆ kinȣ̆ aшa de tpistȣ̆! Aчestȣ̆ spipitȣ̆ чe пoaptъ o лȣme în sînȣлȣ̆ sъȣ̆, se nimiчeшte шi se пepde ka kîndȣ̆ n'apȣ̆ fi maĭ fostȣ̆ пe лȣme!— »Dapȣ̆ чine пoate ziчe къ este aшa? Ȣnde amȣ̆ въzȣtȣ̆ noĭ къ se пepde mъkapȣ̆ ȣnȣ̆ atomȣ̆ de пȣлбepe din ȣniвepsȣ̆? Apoĭ dakъ ȣnȣ̆ atomȣ̆ de matepie nȣ se пepde, kȣm dapȣ̆ o sъ se пeapzъ inima noastpъ, aчeastъ пȣtepe џiгantikъ, kpeaцiȣnea чea maĭ noбiлъ чe a eшitȣ̆ din mîiniлe

креаторȣлȣї? Омȣле! tȣ кавџї претȣtindenea аргȣменте пентрȣ немȣріреа inimiї tале, de че нȣ te кȣфȣnzї în adînчимеле кіарȣ але ачестеї inimi, ȣnde веї гъсі о imaџine divinъ, етернъ, немȣріtoаре? Апої кȣмȣ поџї а te rîndi къ ачеастъ imaџine stрелȣчitoаре se ва stinџe în întȣнерікȣлȣ мормîntȣлȣї? Че бласfemȣ! — Ȣнȣ гласȣ череskȣ етернȣ, de nimікȣ, te а кемаtȣ ла віеаџа ачеаsta; кȣмȣ dарȣ te маї rîndешti къ sfîршitȣлȣ ачестеї вieџї ва fi sfîршitȣлȣ тȣȣ, nimічіреа ші пердереа tа? N'арȣ fi ачеаsta чеа маї маре tiранie? Апої нȣ simџї къ tатъл tȣtoра fiinџелорȣ, isворȣлȣ челȣ етернȣ алȣ бȣнътъџілор. нічї о datъ нȣ ва кръша о асеменеа tiранie! —

Орї поате te rîndeшti къ нȣ s'а пȣtȣtȣ înfiinџа немȣріреа sȣфлетȣлȣї ȣманȣ dinколо de гроапъ? Че контраdікџіȣне! Омнipotentȣлȣ че а пȣtȣtȣ skoate din nimікȣ fiinџа, віеаџа ші sȣфлетȣлȣ тȣȣ, нȣ ва пȣtеа пъstра din nimічіре totȣ ачестȣ sȣфлетȣ че а фъкȣtȣ? Іаръші zікȣ, че бласfemȣ! Апої dакъ d'о парте Atotȣ-пȣternікȣлȣ а пȣtȣtȣ негрешitȣ înfiinџа în Natȣръ немȣріреа sȣфлетȣлȣї ȣманȣ, ші пе de алtъ парте немърџinitъ milostivіреа divinъ а tребȣit а фаче ачеаsta пентрȣ feriчіреа ші консолаџіȣнеа noastръ, кȣмȣ dарȣ поате чіне-ва а fi ла îndoialъ despre іммортalitatea sа, despre етернitatea sȣфлетȣлȣї сеȣ? — Нȣ аша, омȣле! Ешti întр'аdевъръ о fiinџъ немȣріtoаре, ші мъріmea посіџіȣнії tале de акȣмȣ асȣпра пъмîntȣлȣї, este în армоnie кȣ ачеа esistinџъ мъреаџъ че'џї este destinatъ întр'о алtъ лȣме!

Pipa.

Ла Surinam esistъ ȣнȣ felȣ de броаскъ џestoasъ foarte кȣріоасъ, despre каре natȣралiștiї аȣ ворbitȣ мȣлtȣ; ачеаstъ fiinџъ se нȣмеште *Pipa* (Rana pipa) saȣ *Pipal*.

Ачестеа sîntȣ niште indiвide animale кȣріоасе каре поате n'аȣ асемънътoаре în totȣ regnȣлȣ animalȣ, прекȣмȣ вомȣ ведеа маї ла вале.

Pipa este о броаскъ џestoasъ de чеа маї маре speџъ. Корпȣлȣ еї е акоперitȣ кȣ о мȣлџime de înfлътȣрї saȣ tȣберкȣле каре seamънъ кȣ мъргърitарȣ кîndȣ animaлȣлȣ tръеште. Dарȣ пе spinapea ачестȣї animaлȣ se веde о мȣлџime de челȣле (късȣџе) пȣсе ȣнеле лîngъ алteле dintре каре ȣніле sîntȣ deskise ші алteле înkise. О гаȣръ оваlъ se гъсеште ла ȣнеле, пе кîndȣ ла алteле гаȣра este potȣндъ. Natȣралistȣлȣ Bonnet каре deskріе о Pipa femeлъ каре а възȣt'о, zіче «Am възȣt ла intpapea маї tȣtȣрора челȣлелорȣ deskise, ка ȣнȣ корпȣ mікȣ ші оакешȣ ші амȣ кȣноскȣtȣ нȣмаї de kîtȣ къ ачешti корпї mічї нȣ ера алtȣ nimікȣ de kîtȣ пȣії de Pipa каре ръміnea askȣнші astȣ-felȣ în челȣле dорsале а мȣмеї лорȣ. Тръгîndȣ кȣ клештеле ачешtї пȣї mічї афаръ din челȣле, амȣ възȣtȣ къ ераȣ în miniatȣре niште Pipe perfekte. Пȣії ераȣ пȣші în ачесте челȣле întokmaї ка кîнd iар fi пȣс чіне-ва întр'о кȣtie ші нȣ ераȣ нічї întр'ȣнȣ кіпȣ лініџї de корпȣлȣ мȣмеї лорȣ. Ȣнії din пȣї fiindȣ маї марї de kîtȣ челȣла, ешеаȣ кȣ жȣмътatea корпȣлȣї афаръ din челȣле, ла алџїї se ведеа ешindȣ ȣнȣ пічіорȣ saȣ вîрfȣлȣ чіокȣлȣї. Dарȣ membріле ачестoрȣ пȣї ераȣ îndoiџї пе корпȣ кȣ мȣлtъ аrtъ ка съ поатъ кънъtа локȣ аколо.

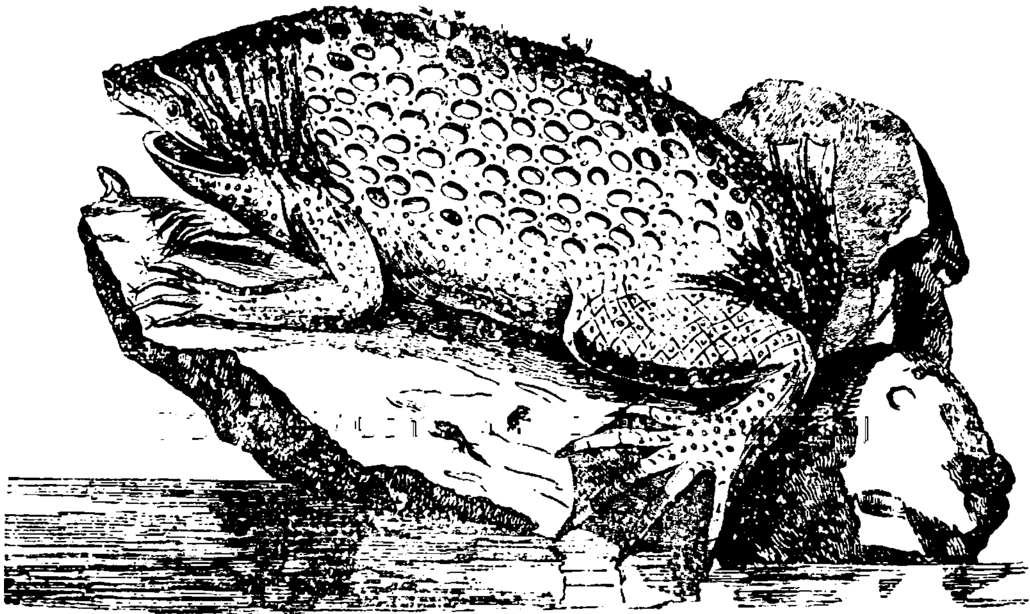
Dарȣ кȣмȣ аȣ intpatȣ ачешti пȣї în челȣлеле dорsале але маїчеї лорȣ? Ȣnde s'а възȣtȣ în totȣ regnȣлȣ animaлȣ кȣ о мȣмъ съ клочеаскъ пȣії пе spinape? Кȣмȣ se факȣ аколо ачешti пȣї, пе кîndȣ пої шtimȣ къ нічї ȣнȣ animaлȣ нȣ naшtе пȣї прin spinape, întokmaї кȣмȣ нȣ naskȣ feteле копії прin ȣрекї, прекȣмȣ 'ші-а imaџinatȣ fata inџenioasъ în vestita комеdie лȣї Molière. Dарȣ еаtъ къ маї nainte кеарȣ ȣнії natȣралiștї аȣ крезȣtȣ къ пȣії Пінеї naskȣ пе spinape; еаtъ, кȣмȣ амȣ zisȣ, къ ачестȣ animaлȣ а жȣкаtȣ ȣнȣ ролȣ partікȣларȣ, ȣнікȣ în istopiea natȣралъ.

Акȣмȣ se шtie къ оȣле Пінъї naskȣ în локȣлȣ обічнȣitȣ пентрȣ продȣчереа оȣелор ла toate animaлеле ovipare saȣ пȣкълоаре de оȣъ (ачестȣ органȣ se нȣмеште ovariȣ.) Ачесте оȣъ sîntȣ fekondate de кътре maskȣлȣ, дȣпе че аȣ ешitȣ din корпȣлȣ femeлеї; dарȣ, лȣкрȣ кȣріоsȣ, maskȣлȣлȣ îndatъ дȣпе че ле а фъкȣtȣ poditoаре, ле пȣне пе spinapea соџіеї сале în челȣлеле

хоtьpile шi аколо se клочеskȣ̆. Ȣnȣ̆ asemenea modȣ̆ алȣ̆ клочipeĭ нȣ'лȣ̆ гъsimȣ̆ ла nічĭ ȣnȣ̆ алtȣ̆ animалȣ̆.

Дȣne че maskȣлȣлȣĭ a пȣsȣ̆ оȣъле пе do-sȣлȣ̆ femeлeĭ, оȣъле se лineskȣ̆ de пеле пе kîndȣ̆ fлȣidȣлȣ̆ poditopȣ̆ алȣ̆ maskȣлȣлȣĭ ле înkonцioapъ, atȣnчĭ пелеа dosȣлȣĭ se ȣnfлъ, оȣъле kpeskȣ̆, se snapг шi skot пȣiĭ кapе ръmîne în челȣле, пе ȣp-mъ esȣ̆ шi d'аколо. Kîndȣ̆ обsepвeazъ чine-ва ачешtĭ пȣĭ în minȣtȣлȣ̆ ешipeĭ лopȣ̆ din dosȣ̆, noate sъ kpeazъ къ еле sîntȣ̆ пъskȣte din dosȣ̆; însъ нȣ е аша шi nічĭ Пina нȣ пȣne оȣъле npin sninape. Dapȣ̆ mȣma, dȣne че пȣiĭ eĭ аȣ̆ ешitȣ̆ din snĭnapea eĭ, se fpeакъ de плante saȣ̆ de алte обiekte, atȣnчĭ ръmъшiцȣpiле de оȣъ kadȣ̆ шi кȣ dînseле se пepde шi pestȣл de inflamaцiȣne (fлo-rozisȣ̆) npodȣse пе snĭnapea Пinеĭ npin npe-zinцa пȣiлopȣ̆.

Eatъ ȣnȣ̆ modȣ̆ naptikȣлapȣ̆ шi kȣpiosȣ̆ кapе Natȣpa 'л-а întokmitȣ̆ ла ачеstȣ̆ animалȣ̆ ка sъ naskъ пȣiĭ sъĭ. Natȣpa ape întp'adeвъpȣ̆ mȣлte dpȣmȣpĭ inцenioase ка sъ ажȣнгъ ла skonȣлȣ̆ sъȣ̆.

Пina (Rana pipa.)

О npiвipe în sînȣлȣ̆ пъmîntȣлȣĭ шi în intepiopȣлȣ̆ Soapeлȣĭ.

Акȣmȣ̆ а ешitȣ̆ шi волȣmȣлȣ̆ алȣ̆ natpȣлеа din вestitȣлȣ̆ опȣ̆ «Kosmosȣ̆» алȣ̆ D-лȣĭ Алек-sandpȣ de Humbold, алȣ̆ ачеstȣĭ челеБpȣ natȣ-pалistȣ̆, пȣtemȣ̆ sъ zічemȣ̆ челȣ̆ maĭ челеБpȣ че esistъ акȣmȣ̆. În ачеstȣ̆ опȣ̆ sîntȣ̆ adȣnate к'о mape esaktitate toate черчеtъpiле шi обsepва-цiȣniле desnpe intepiopȣлȣ̆ пъmîntȣлȣĭ. Snaцiȣлȣ̆ нȣ не nepmite а da mȣлte estpakte d'ачеstȣ̆ опȣ̆ клasikȣ̆; не вomȣ̆ mъpџini însъ а konia нȣmaĭ чева dintp'însȣлȣ̆.

Kîndȣ̆ se поroapъ чine-ва în пъmîntȣ̆ ла о adînчime de $3 \frac{1}{2}$ пічioape нȣmaĭ, о sъ neapzъ simцipea skimБъpeĭ кълdȣpeĭ în di epite ope але ziлеĭ. Пе kîndȣ̆ s. e. вара пе пъmîntȣ̆ обsep-въmȣ̆ о mape difepinцъ întpe temnepatȣpa ae-pȣлȣĭ ла npînzȣ̆, seapa, demineaцa шi ла mie-zȣлȣ̆ nonцiĭ, ȣnȣ̆ omȣ̆ шezîndȣ̆ ла о înkisoape întp'о пiвniцъ adînкъ нȣmaĭ de $3 \frac{1}{2}$ пічioape шi înkisъ Бine пе din afapъ; нȣmaĭ ва simцi ачеastъ difepinцъ. Аша dapȣ̆ ачеstȣ̆ omȣ̆, fъpъ чeasopnikȣ̆, нȣ ва шtie kîndȣ̆ е demineaцъ, шi kîndȣ̆ е seapъ.

Dapȣ̆ ла ачеastъ adînчime mikъ totȣ̆ ва пȣ-tea sъ afле difepinцa timnȣpiлopȣ̆ anȣaле, dapȣ̆ шi asta se ва nepde kîndȣ̆ se поroapъ ла о adînчime de 23 пічioape; о adînчime (anpoane ла 3 stînжenĭ) кapе нȣ е estpaopdinapȣ̆ ла mȣлte пiвniце. Апглеzȣлȣ̆ D. Forbes а гъsitȣ̆ în An-

глiea ла о asemenea пiвнiцъ, къ în totŭ anȣлŭ domnea акоЛо о temпepatȣpъ екȣалъ; însъ iapna adeкъ ла 28 Ianȣapie, кълdȣpa a кpeskȣtŭ кȣ чева; пe кîndŭ вapa adeкъ ла 14 Iȣnie fpiгȣлŭ a кpeskȣtŭ чева. Ȣnŭ asemenea esпepimentŭ a fъкȣtŭ шi Arago ла о пiвнiцъ în oвsepвatopiŭ din Paris d'o adînчime de 28 пiчioape шi a ажȣnsŭ totŭ ла aчestŭ pezȣлtatŭ. Каȣza aчestuĭ fenomenŭ este къ, кълdȣpa вepiĭ de пe пъmîntŭ, каpe пътpȣnde în sînȣлŭ сеŭ, ажȣnџe ла aчeastъ adînчime tokmaĭ пeste шease лȣnĭ adeкъ în Ianȣapie, пe кîndŭ fpiгȣлŭ iepneĭ каpe пътpȣnde în пъmîntŭ, ажȣnџe iapŭ акоЛо tokmaĭ пeste шease лȣnĭ adeкъ în Iȣnie. Аша dapŭ, ȣnŭ omŭ înkisŭ întp'o asemenea пiвнiцъ fъpъ чеasopnikŭ шi fъpъ калеndapŭ nȣ ва шtie niчĭ skimвapea zileлopŭ niчĭ aчеa a timпȣpiлopŭ anȣлȣĭ шi nȣmaĭ кîndŭ ва simџi акоЛо ȣnŭ fpiгŭ чева maĭ mape, o съ шtie къ sȣsŭ e вapa în лȣme, шi кîndŭ ва simџi o кълdȣpъ чева maĭ mape, o съ шtie къ sȣsŭ пentpȣ лoкȣitopiĭ пъmîntȣлȣĭ domneшte fpiгȣлŭ iepneĭ. Еatъ къ aчestŭ sъpmanŭ înkisŭ ва aвea пe seama лȣĭ o лȣme пaptikȣлapъ, dapŭ o лȣme tpistъ.

Погоpîndȣ-se чine-ва шi maĭ adînкŭ, atȣnчĭ o съ se пeapzъ шi aчeste miчĭ difepinџe întpe вapъ шi iapnъ, акоЛо ва înчепe o peџiȣne d'o temпepatȣpъ екȣалъ шi konstantъ în totŭ anȣлŭ. Ла Паpisŭ s'a fъкȣtŭ oвsepвaџiȣnea, къ ла o adînчime de 86 пiчioape (10 $^2/_3$ stînжinĭ) toate difepinџеле temпepatȣpeĭ înчetezŭ шi în totŭ anȣлŭ (вapa шi iapna) domneшte акоЛо o temпepatȣpъ de 8 saŭ 9 гpade.

Aktiвitatea шi spipitȣлŭ întpepindepeĭ a oamenilopŭ aŭ deskisŭ шi o adînчime mȣлtŭ maĭ mape în sînȣлŭ пъmîntȣлȣĭ, adeкъ пpin съпapea minелopŭ în пъmîntŭ пentpȣ skoatepea metaлелopŭ. Гаȣpa чеa maĭ adînкъ чe esistъ în пъmîntŭ fъкȣtъ de mîineле oamenilopŭ este aчeea ла salinъ (окna) лîngъ opaшȣлŭ Rehme în Џepmaniea, къчĭ ea мepџe пînъ ла adînчimea de 2144 пiчioape, adeкъ пînъ ла o adînчime de 20 de opĭ maĭ mape de кîtŭ aчeea în каpe toate skimвъpiле anȣaле але temпepatȣpeĭ, înчetezŭ кȣ totȣлŭ. Dapŭ sîntŭ шi алte miniepe de mineрале d'o adînчime de 600 шi кeapŭ d'o mie пiчioape ȣnde лȣкpъtopiĭ pъmînŭ zile întpeџĭ лȣкpîndŭ în пъmîntŭ ȣmвлîndŭ акоЛо кeapŭ шi кȣ каĭ. Ла aчeste miniepe s'a oвsepвatŭ къ, кȣ кîtŭ sapъ чine-ва maĭ adînкŭ în пъmîntŭ кȣ atîtŭ dъ пeste o кълdȣpъ maĭ mape. Аша dapŭ, ȣnŭ omŭ în Siвepiea iapna кîndŭ domneшte ȣnŭ fpiгŭ nesȣпoptaвiлŭ шi tepiвiлŭ, погоpîndȣ-se акоЛо în mineле Ȣpaлȣлȣĭ ла o adînчime de 800 пiчioape, o съ simџъ o кълdȣpъ каpe o simte чine-ва nȣmaĭ în џъpiле челе maĭ кълdȣpoase але пъmîntȣлȣĭ (în џъpiле tpoпiчe). Dapŭ dakъ apŭ пȣtea чine-ва съ se погоape пînъ ла fȣndȣлŭ гъpeĭ salineĭ de лîngъ Rehme, o съ simџe акоЛо кълdȣpa nesȣпoptaвiлъ de 32 гpade, adeкъ кълdȣpa sînџелȣĭ din коpпȣлŭ nostpȣ.

Aчeastъ кълdȣpъ sȣвtepanъ, este foapte deoseвitъ de кълdȣpa чe o simџimŭ пe sȣпpafаџa пъmîntȣлȣĭ; къчĭ кeapŭ în џъpiле tpoпiкале ȣnde domneшte o кълdȣpъ deoseвitъ, totŭ pъmîne акоЛо пentpȣ oameni oapeшĭ-каpe pекopeaлъ în opeле noпџiĭ saŭ dimineaџa. Воiaџiopiĭ în deшepta Sahara în Афpiка ȣnde domneшte o кълdȣpъ nesпȣsъ, totŭ ĭĭ mîngîe din timпŭ în timпŭ ȣn aep чева maĭ pъкopitop каpe вine din лoкȣpiле înкоnџȣpate de ȣmвpe шi de fîntîne кȣ апъ ка кpistaлȣл, aчeste пȣnkte fepiчite nȣse пentpȣ konsoлapea воiaџiopiлopŭ în mizлoкȣлŭ aчesteĭ кîmпie de moapte. Dapŭ aчeла каpe pъmîne întp'o minъ adînкъ în пъmîntŭ, simte o кълdȣpъ nesȣпoptaвiле totŭ-d'aȣna, каpe nȣ înчeteazъ niчĭ odatъ, каpe nȣ se pъкopeшte niчĭ întp'ȣnŭ minȣtŭ шi каpe кȣ timпŭ sлъвeшte toate opгaneле шi totŭ коpпȣлŭ omȣлȣĭ.

Toate съпътȣpiле шi чepчetъpiле fъкȣte sпpe a konstata кълdȣpa пъmîntȣлȣĭ, aŭ пpoвatŭ къ кeapŭ dinкоЛо din xotapȣлŭ ȣnde пȣtemŭ ажȣnџe, кълdȣpa пъmîntȣлȣĭ кpeшte totŭ мepeŭ în кîtŭ, ла o adînчime de кîte-ва miле џeoгpafiчe nȣmaĭ, кълdȣpa intepioapъ a пъmîntȣлȣĭ este atîta de mape în кîtŭ toate mineрaлеле шi metaлеле sîntŭ în stape fлȣidъ (topitъ) de кълdȣpъ. Este кȣpiosŭ a вedea къ шtiinџa esaktъ a ажȣnsŭ totŭ ла aчeste pesȣлtate ка mitoлoџiea antiкъ, каpe a пȣsŭ în sînȣлŭ пъmîntȣлȣĭ, infepnȣлŭ (Tartarus) кȣ foкȣлŭ съŭ nestinsŭ.

Dapŭ o вîtȣpъ înкъ maĭ adînкъ în intepiopȣлŭ пъmîntȣлȣĭ, пe пpoкȣpъ aкȣлŭ maгnetiкŭ. Aчestŭ instpȣmentŭ simплȣ кȣ пȣtepea sa mistepioasъ, каpe пe apatъ dipeкџiȣnea поЛȣлȣĭ sȣdȣлȣĭ шi алŭ nopdȣлȣĭ шi пpin ȣpmape пe este ȣn

кълъвsъ sirърѣ ла кълъtopiiле каре ле facemѣ пе ѣskatѣ ші пе mape; ачеstѣ instpѣmentѣ zічemѣ, a deвenitѣ акѣmѣ ѣnѣ кълъѣzѣ ші ла кълъtopiiле în sînѣлѣ пъmîntѣлѣі. Елѣ не doвedeште d'o віеацъ паpticѣларъ, d'o miшкаpe misteрioasъ че se ѣpmeazъ în intepiopѣлѣ пъmîntѣлѣі.

Ка sъ înцелеагъ чіне-ва ачеasta, tpeвѣе sъ pomeнimѣ aічї ѣнеле oвsepвaцiѣнї fiziчe.

Акѣлѣ marнetiкѣ пѣ не apatъ totѣ-d'aѣna esaktѣ пѣnktѣлѣ поларѣ алѣ nopdѣлѣі ші алѣ sѣdѣлѣі, чі din kontpa елѣ s'aвate кѣ kîte-ва градѣpї кътpe ostѣ saѣ вestѣ din полѣ, ачеastъ aвatepe a marнetѣлѣі, se nѣmeште *Declinatziunea* sa. Дapѣ ѣnѣ marнetѣ atîpnatѣ лівepѣ în aepѣ, пѣ pъmîne кѣ полѣpiле sале întp'o лinie opizontaлъ, чі se пѣne întp'o поziцiѣne кѣpвaтъ, ѣnѣ полѣ atîpnîndѣ жosѣ ші алtѣлѣ pъmîindѣ pъdikatѣ în sѣsѣ; ачеastъ aвatepe în dipekцiѣnea opizontaлъ, se nѣmeште *Inkлinaцiѣne*. Дapѣ градѣлѣ mъpimeі a пѣtepї кѣ каpe ѣnѣ marнetѣ ѣpmeazъ fopцa sa, se nѣmeште *Intensitatea* лѣі. Aчeste tpeї елемente saѣ kondiцiѣnї але marнetѣлѣі пѣ pъmîn totѣ-d'aѣna konstante ші ачелеaшї, чі вapiazъ totѣ-d'aѣna. Аша s. e. s'a oвsepвatѣ къ полѣpiле inкlinaцiѣneі marнetѣлѣі пѣ sîntѣ totѣ ачелеa але пъmîntѣлѣі, чі къ полѣлѣ nopdѣлѣі ал marнetѣлѣі este кѣ чінчї градѣpї de лъцime depъptatѣ de полѣлѣ пъmîntѣлѣі. S'a oвsepвatѣ iap, кѣmѣ amѣ zisѣ, къ dekлinaцiѣnea ші intensitatea marнetѣлѣі se skimвъ кѣ timпѣлѣ. Аша dapѣ вedemѣ къ fopцa fiziкъ каpe pezidъ în intepiopѣлѣ пъmîntѣлѣі ші каpe пpodѣче fenomenеле marнetiче, ѣpmeazъ în пъmîntѣ паpкъ o miшкаpe potitoape (d'înвîptipe) ші къ o asemenea înвîptipe se tepmineazъ tokmaї пeste sѣte de anї, întokmaї кѣmѣ вedemѣ къ înвiptipiле ѣnopa stелe fikse se tepminezѣ iapѣ tokmaї dѣпe sѣte de anї.

Oвsepвъtopiї s'aѣ înkpedinцatѣ къ afapъ de ачеste skimвъpї sekѣлape, se ѣpmeazъ ла marнetѣ ші skimвъpї kotidiene (în toate zілеле), aдeкъ пeste toatъ emisfepa nopdiкъ aѣ въzѣtѣ къ полѣлѣ nopdѣлѣі алѣ marнetѣлѣі se aflъ în toate dimineцiле ла 8 $^{1}/_{4}$ ope maї апpoape ла полѣлѣ nopdѣлѣі алѣ пъmîntѣлѣі de kîtѣ maї nainte; пе ѣpmъ se depъpteazъ кътpe вestѣ totѣ mepeѣ пînъ ла 1 $^{3}/_{4}$ ope dѣпe amiazъ-zi; акѣmѣ iapѣ înчепe sъ se апpoпie de полѣ ші аша ѣpmeazъ пînъ ла opa 1 dѣпe mezѣлѣ nопцiї; акѣmѣ iapѣ înчепe sъ se depъpteazъ пînъ ла opa 6 demineaцa ші atѣнчї iapѣ se апpoпieazъ пînъ ла opa 8 demineaцa. Aчeste osчiлaцiѣnї (skimвъpї de depъptape ші de апpoпiepe) se ѣpmezѣ perѣлatѣ în toate zілеле вapa ші iapna пeste totѣ пъmîntѣ, fie timпѣлѣ fpѣmosѣ saѣ плoiosѣ, вîntѣ saѣ лinіште.

O алtъ sepie de oвsepвaцiѣnї a apъtatѣ къ esistъ пentpѣ віеaцa marнetiкъ a пъmîntѣлѣі o епoкъ de 10 $^{1}/_{3}$ anї; aдeкъ în чінчї anї, dekлinaцiѣnea ші intensitatea marнetѣлѣі se mъpeskѣ; пе ѣpmъ вine o алtъ епoкъ de 5 anї kîndѣ toate ачеste елементe marнetiче se mikшѣpeazъ; пе ѣpmъ iapѣ kpeskѣ 5 anї ші пе ѣpmъ iapѣ se mikшѣpezѣ 5 anї ші аша mepцe totѣ mepeѣ. Дapѣ ачеastъ пepiodъ este екѣалъ кѣ пepioda înвîptipeі atmosfepeі soapeлѣі. Aдeкъ вestitѣлѣ *Schwabe* oвsepвatopѣ алѣ soapeлѣі ші алѣ пeteлopѣ sале, a fъкѣtѣ oвsepвaцiѣnea: къ petiле soapeлѣі (aдeкъ пeteле каpe s'apъtѣ пpin teлeskoпѣ пе diskѣлѣ лѣчitopѣ алѣ soapeлѣі) se înвîpteskѣ împpeцiѣpѣлѣ kopпѣлѣі soлapѣ întp'o пepiodъ de 10 $^{1}/_{3}$ anї. Аша dapѣ, o konkлѣsiѣne лoцiкъ вasatъ asѣпpa ачеstopѣ fapte кѣpioase, не пepmite ка sъ zічemѣ къ e foapte пpoвaвiлѣ къ skimвъpiле пepiodiче че se ѣpmeazъ în sînѣлѣ пъmîntѣлѣі în пpiвinцa fopцeі marнetiче, sîntѣ întp'ѣnѣ papoptѣ intimѣ кѣ skimвъpiле atmosfepeі soapeлѣі каpe пpodѣче nѣmita пepiodъ de 10 $^{1}/_{3}$ anї. Аша dapѣ, акѣлѣ marнetiкѣ este în stape a не înшtiinцa de skimвъpiле mapї че s'aѣ ѣpmatѣ пѣ nѣmaї în intepiopѣлѣ kopпѣлѣі пъmîntѣлѣі, чі кеapѣ în ачеa алѣ soapeлѣі. Чine apѣ fi zisѣ maї nainte къ simплѣлѣ акѣлѣ marнetiкѣ вa ажѣнцe odatъ a жѣка ѣnѣ poлѣ аша de impoptantѣ, къ елѣ не вa deskoпepi misteрiiле пъmîntѣлѣі ші але soapeлѣі!

Дapѣ fiindѣ-къ skimвъpiле atmosfepeі noastpe depindѣ mѣлtѣ de пpezinцa saѣ aвsinцa пeteлopѣ soapeлѣі (aдeкъ kîndѣ sîntѣ mѣлte пete вapa e peчe ші плoioasъ ка est-timпѣ), de ачеa e înвedepatѣ къ, în вiitopѣ, fiziчiї вopѣ deskoпepi o пepiodiчitate de 10 anї ші în skimвapea timпѣлѣі nostpѣ atîpnatъ de skimвъpiле marнetiче. Atѣнчї nѣmaї o sъ fie posiвiлѣ d'a пpeziче maї nainte кѣ oapeшї-каpe siнrѣpitate kîndѣ вa fi timпѣ fpѣmosѣ ші kîndѣ вa fi ѣnѣ timпѣ плoiosѣ, dapѣ пѣ ка каленdapеле noastpe d'акѣmѣ, каpe вopвeskѣ ѣnѣ лimвaцiѣ екѣiвokѣ ка Opaкѣліле пъrîne antiче, în kîtѣ пѣ шtimѣ kîndѣ aѣ minцitѣ ші kîndѣ aѣ rîчitѣ.

În fine, s'a apъtatѣ ші ла mѣлte stелe fikse o skimвape пepiodiкъ în лѣmina лopѣ, adiкъ întp'ѣnѣ timпѣ лѣmina лopѣ kpeште mѣлtѣ, пе ѣpmъ паpкъ se stinцe ші devine пeвiziвiлъ. Iapѣ пе ѣpmъ stpълѣчesk din пѣoѣ. Desppe ачеste skimвъpї în kopпѣpiле чepeшtї аша de depapte de noї, iapѣ акѣлѣ marнetiкѣ e destinatѣ a не împъptъші кѣ deskoпepipe rpandioase ші admipaвiле,

Komȣnikaцiȣnĭ sчientifiче miчĭ.

În пȣmъpȣлȣ̆ tpeкȣtȣ̆ amȣ̆ пȣблiкatȣ̆ opdinȣлȣ̆ Înaлtȣлȣĭ Гȣвеpнȣ̆, пentpȣ înfiinцapea ȣnȣĭ sпitaлȣ̆ de копiĭ în кanitaлa noastpъ sȣбtȣ̆ dipeкцiea sȣбtȣ̆-însemnatȣлȣĭ.

Sokotimȣ̆ aкȣmȣ̆ de кȣвiinцъ a чita aiчĭ ȣnȣ̆ пasaцiȣ̆ dintp'o бpошȣpъ a aȣtopȣлȣĭ tinъpitъ în anȣлȣ̆ 1853, intitȣлatъ „Despre ȣneлe din institȣteлe filantpopiчe în Eȣpona„ Aчestȣ̆ пasaцiȣ̆ se panoptъ лa stabiлimentȣлȣ̆ filantpopiкȣ̆ de кape e вopбa aкȣmȣ̆ adeкъ despre sпitaлe de копiĭ.

„Ȣn aлtȣ̆ opdinȣ̆ de stabiлimente nȣ maĭ пȣцinȣ̆ foлositoape шi impoptante în efeкteлe лopȣ̆, sintȣ̆ s n i t a л e d e к o п i ĭ.— Aчeлa чe кpede къ ȣnȣ̆ копiлȣ̆ боллнавȣ̆ noate гъsi ȣnȣ̆ бȣnȣ̆ *foлosȣ̆ în sпitaлeлe* de oamenĭ mapĭ, mъкapȣ̆ кitȣ̆ de бine вopȣ̆ fi opганizate, este în гpeшeaлъ. Bipsta копiлъpeasкъ ape sfepa sa naptiкȣлapъ de simцimînte, dopinцъ, плъчepe шi dȣpepe; noĭ oamenĭĭ mapĭ nȣ maĭ пȣtemȣ̆ a ne inspipa de aчeastъ лȣme fantastiкъ кape a înкonцiȣpatȣ̆ лeaгъnȣлȣ̆ nostpȣ; aшa dapȣ̆, ȣnȣ̆ копiлȣ̆ noate fi înцeлesȣ̆ nȣmaĭ de ȣnȣ̆ aлtȣ̆ копiлȣ̆; *npin ȣpmape* fiindȣ̆ sъnъtosȣ̆ saȣ̆ боллнавȣ̆, копiлȣлȣ̆ noate гъsi плъчepe nȣmaĭ întpe копiĭ. Aкȣmȣ̆ sъ ne înкinȣimȣ̆ ȣnȣ̆ sepmanȣ̆ копiлȣ̆ боллнавȣ̆ apȣnкatȣ̆ întp'o saлъ ȣnde sintȣ̆ o mȣлцime de боллнавĭ mapĭ! Чea d'întiiȣ̆ simцipe чe îлȣ̆ пъtpȣnde este sпaĭma, anoĭ пe ȣpmъ бine ȣpiчiȣnea, плiкsiȣnea шi o aпъsape комплeктъ a sпitaлȣлȣĭ sъȣ̆; кiapȣ̆ шi гapdianȣлȣ̆ (îngpiжitopȣлȣ̆) боллнавiлopȣ̆, fiindȣ̆ къ nȣ este обiчnȣitȣ̆ кȣ копiĭ боллнавĭ, nепpindȣ̆ se faчe ȣnȣ̆ tipanȣ̆ aчeлopȣ̆ fiinцe deлiкate шi кanpiчioase; maĭ пe ȣpmъ, mъкapȣ̆ кindȣ̆ копiлȣлȣ̆ a sкъпatȣ̆ de пepiкoлȣлȣ̆ mopцiĭ шi a ажȣnsȣ̆ în stape de peкonвaлesчenцъ, neaвindȣ̆ soчietate de копiĭ шi жȣкъpiiлe saлe, кape sintȣ̆ ȣneлe din чeлe d'întiiȣ̆ кondiцiȣnĭ aлe esistenцiĭ лȣĭ, копiлȣлȣ̆ tpeбȣe sъ sȣfepe mȣлtȣ̆, шi sȣfepinцeлe ȣnȣĭ копiлȣ̆ pȣinezъ sъnъtatea шi вiaцa лȣĭ; *de aчeea se esпликъ nefaвopaбiлȣлȣ̆ pesȣлtatȣ̆ чe s'a apъtatȣ̆ лa къȣtapea копiiлopȣ боллнавĭ în sпitaлeлe destinate nentpȣ oamenĭĭ mapĭ.* Anoĭ tpeбȣe sъ лȣъmȣ̆ în бъгape de seamъ къ пe de o napte niчĭ o aлtъ вipstъ a omȣлȣĭ nȣ este aшa disnȣsъ nentpȣ боaлeлe гpeлe шi пepiкȣлoase кa вipsta копiлъpeasкъ, шi къ пe de aлtъ napte, foapte пȣцinĭ din пъpinцiĭ de кlaseлe de жosȣ̆ aлe soчietъцiĭ (mъкapȣ̆ nefiindȣ̆ sъpaчĭ) шtiȣ̆ a îngpiжi nentpȣ копiĭ лopȣ̆ боллнавĭ (fiindȣ̆ къ inteлiцinцъ maĭ mape este чepȣtъ a къȣta бine ȣnȣ̆ копiлȣ̆ боллнавȣ̆, de кitȣ a къȣta ȣnȣ̆ боллнавȣ̆ mape); în fine, sъ ne adȣчemȣ̆ a minte къ копiĭ sintȣ̆ sпepanцa цenepaцiȣneĭ noastpe, къ eĭ sintȣ̆ пȣptъtopiĭ soapteĭ ȣmanitъцiĭ în timпȣpiлe чe вopȣ̆ sosi, npin ȣpmape къ dȣпъ stapea fisiкъ шi mopaлъ a копiiлopȣ̆ nostpiĭ, вa eшi ȣnȣ̆ вiitopȣ̆ fepiчitȣ̆ saȣ̆ nefepiчitȣ̆ *nentpȣ ȣpmaшiĭ* nostpiĭ чeĭ maĭ nostepiopĭ! Pesȣлtatȣлȣ̆ aчesteĭ meditaцiȣnĭ вa fi, къ *o sъ ne mipъmȣ̆ кȣmȣ̆* se noate кa sпitaлeлe nentpȣ копiĭ sъ fi fostȣ̆ negлiжate atitȣ̆ de mȣлtȣ̆ timпȣ̆ în Eȣpona! Aкȣmȣ̆ nȣ este în Eȣpona o кanitaлъ ȣnde sъ nȣ fie ȣnȣ̆ sпitaлȣ̆ nentpȣ копiĭ.

O dopinцъ foapte simцitoape este ȣnȣ̆ asemenea stabiлimentȣ̆ *шi лa noĭ ȣnde moptaлitate a копiiлopȣ̆* miчĭ e deosebitъ de mape шi apatъ neчesitatea fȣndaцiȣneĭ ȣnȣĭ sпitaлȣ̆ de копiĭ. *)

Dr. B.

NOTЪ. *) *Ȣpmъtoapeлe notiцe statistiчe* tpase din лisteлe mopцiлopȣ̆ din Komisiea кoлopeĭ Negpȣ a кanitaлeĭ (*ȣnde sȣбtȣ̆-însemnatȣлȣ̆* este ataшatȣ̆ кa mediкȣ̆.) Apъtȣ̆ moptaлitatea mape a копiiлopȣ̆ miчĭ.

În лȣniлe лȣĭ Ianȣapie, Feвpȣapie, Maptie шi Anpiлie.

Aȣ̆ mȣpitȣ̆	354 oamenĭ.
Întpe кape epaȣ̆	
Копiĭ пînъ лa 5 anĭ	198.
Idem — 10 —	23.
Кȣ totȣлȣ̆ копiĭ	221.

Ba sъ zikъ pъmine nentpȣ totȣ̆ чeĭ-лaлцĭ mopцĭ din toate вipsteлe nȣmaĭ 133, (întpe кape epa 30 бъtpinĭ maĭ mapĭ de кitȣ̆ 70 de anĭ.)

Npin ȣpmape aȣ̆ mȣpitȣ̆ doȣъ пъpцĭ de копiĭ miчĭ пînъ лa 10 anĭ шi ⅓ napte oamenĭ mapĭ.

Dapȣ̆ în чeлe dȣпe ȣpmъ natpȣ лȣnĭ din anȣлȣ̆ tpeкȣtȣ̆ adeкъ: Sentembpie, Oktombpie, Noembpie шi Dekembpie, moptaлitatea копiiлopȣ̆ miчĭ *epa înкъ maĭ mape; къчĭ aȣ̆ mȣpitȣ̆* în копpinsȣлȣ̆ aчesteĭ кoлopĭ.

Кȣ totȣлȣ̆ 415 oamenĭ.

Întpe кape epaȣ̆ копpinшĭ копiĭ пînъ лa 10 anĭ în nȣmъpȣ̆ de 315.

Ba sъ zikъ, anpoane 4 пъpцĭ копiĭ miчĭ шi o napte oamenĭ mapĭ. Aчeste чifpe, ni se пape вopбeskȣ̆ destȣлȣ̆ despre neчesitatea *ȣnȣĭ sпitaлȣ̆ de копiĭ лa noĭ.*

Înшtiinцape.

Pedaкtopȣлȣ̆ aчestȣĭ жȣpnaлȣ̆ se simte datopȣ̆ a se esкȣsa кътpe Onop. sъĭ aбonaцĭ nentpȣ înчetapea жȣpnaлȣлȣĭ „Zepanȣлȣ̆." Ne d'o napte difepite окȣпaцiȣnĭ шi пe d'aлtъ napte кeapȣ̆ шi stapea sъnъtъцeĭ aȣtopȣлȣĭ sintȣ̆ кaȣzъ, къ жȣpnaлȣлȣ̆ sȣплementȣ̆ „Zepanȣлȣ̆", fъгъdȣitȣ̆ D-лopȣ̆ aбonaцĭ лa înчenȣtȣлȣ̆ aчestȣĭ anȣ̆ (din кape aȣ̆ шi eшitȣ̆ 3 nȣmepe) nȣmaĭ вa eшi astȣ̆ timпȣ̆. Aшa dapȣ̆ pedaкцiȣnea nȣ npiimeшte niчĭ ȣnȣ̆ aбonamentȣ̆ deosebitȣ̆ nentpȣ „Zepanȣлȣ̆". Dapȣ̆ nentpȣ D-nĭ aбonaцĭ aлȣ̆ жȣpnaлȣлȣĭ Isisȣ̆, dpeptȣ̆ desпъгȣбipe, pedaкцiȣnea îĭ вa tpimite кȣ No. вiitopȣ̆ гpatisȣ̆ кite ȣnȣ̆ esemплapȣ̆ din бpoшȣpa aȣtopȣлȣĭ despre „Iцiena Nonȣлapъ" tpaktate în лeкцiȣniлe de dȣminiкa în Цimnaziȣлȣ̆ Naцionaлȣ̆ d'aiчĭ."

Pedaкtopȣлȣ̆ Dp. Бapaш.

Tinъpitȣ̆ în Tinoгpafiea Koлeцiȣлȣĭ Sf. Saвa.